

Національний
банк України

Проект постанови Національного банку України “Про затвердження Положення про додаткові вимоги до договорів небанківських фінансових установ про надання коштів у позику (споживчого, фінансового кредиту)”

Управління захисту прав споживачів фінансових послуг

Київ, 2021 року

Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення із концепцією майбутнього регулювання. Жодне положення, зазначене в цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься в проекті регуляторного акта. Для отримання інформації щодо змісту конкретних положень проекту необхідно ознайомитись з проектом регуляторного акта на сторінці Офіційного інтернет представництва Національного банку України.

Підґрунтя впровадження регулювання договірних відносин між кредитодавцями та споживачами фінансових послуг

Правове підґрунтя

19.01.2020 змінами до статті 6 Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінпослуг”

Національному банку України надано право встановлювати додаткові вимоги до договорів про надання фінансових послуг, якщо це не врегульовано законом.

AS IS

- Застосування власноруч розробленої термінології для викладення змісту договору, яка не відповідає або суперечить термінології, закріпленої чинним законодавством.
- Розкриття інформації про послугу, яка не відповідає або не стосується умов укладеного договору.
- Обмеження або замовчування прав споживача (відмови, розірвання договору; компенсація за дострокове погашення).
- Пролонгація строку договору та/або строку погашення кредиту.
- Зміна процентної ставки за грошовим зобов'язанням із перерахунком за весь строк кредитування.
- Відсутні попередження про наслідки несвоечасного виконання зобов'язань споживача та рекомендації щодо їх уникнення.
- Автоматичне погашення та стягнення заборгованості (пряме списання коштів з банківського рахунку споживача).

Поточний стан

На які договори розповсюджується

Договори, включаючи індивідуальну частину договорів приєднання, які укладаються небанківськими фінансовими установами зі споживачами, про надання:

- ✓ споживчого кредиту
 - ✓ коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту
- залежно від назви, прийнятої у кредитодавця

TO BE

- Однозначне розуміння споживачем змісту договору.
- Наложена верифікація споживача та платіжного засобу, наданого для зарахування кредиту.
- Відсутність недобросовісних умов.
- Електронний підпис сторін договору.

Через застосування:

- ✓ прозорої термінології та порядку користування послугою;
- ✓ верифікації згоди споживача на кожну дію кредитодавця з платіжним засобом і персональними даними.

Технічні вимоги до договорів (викладення тексту), формат

Шрифт

- ✓ чорного кольору;
- ✓ синього – для гіперпосилань;
- ✓ типової гарнітури Arial, Verdana, Tahoma, Times New Roman або однієї з брендбуку (крім декоративних і рукописних);
- ✓ кегля не менше 11 пунктів

Напівжирне накреслення

- ✓ рекомендованої дати внесення коштів для уникнення простроченої заборгованості;
- ✓ попередження про наслідки внесення коштів в останній день строку надання кредиту або після нього;
- ✓ переліку штрафних (фінансових) санкцій, що можуть бути застосовані до споживача за прострочення внесення коштів

Напівжирне накреслення цифрового значення

- ✓ вартості та інших витрат за послугою;
- ✓ вартості продовження (лонгації, пролонгації) строку кредитування/строку погашення/строку повернення суми кредиту;
- ✓ суми та/або розміру відшкодування та іншої відповідальності, які можуть бути застосовані до споживача

Міжрядковий інтервал

- ✓ не менше одинарного

Розділи за змістовою наповненістю

- ✓ умови не приховуються в розділах іншого змісту (не стосується умови, яка конкретизується умовою в іншому розділі договору)

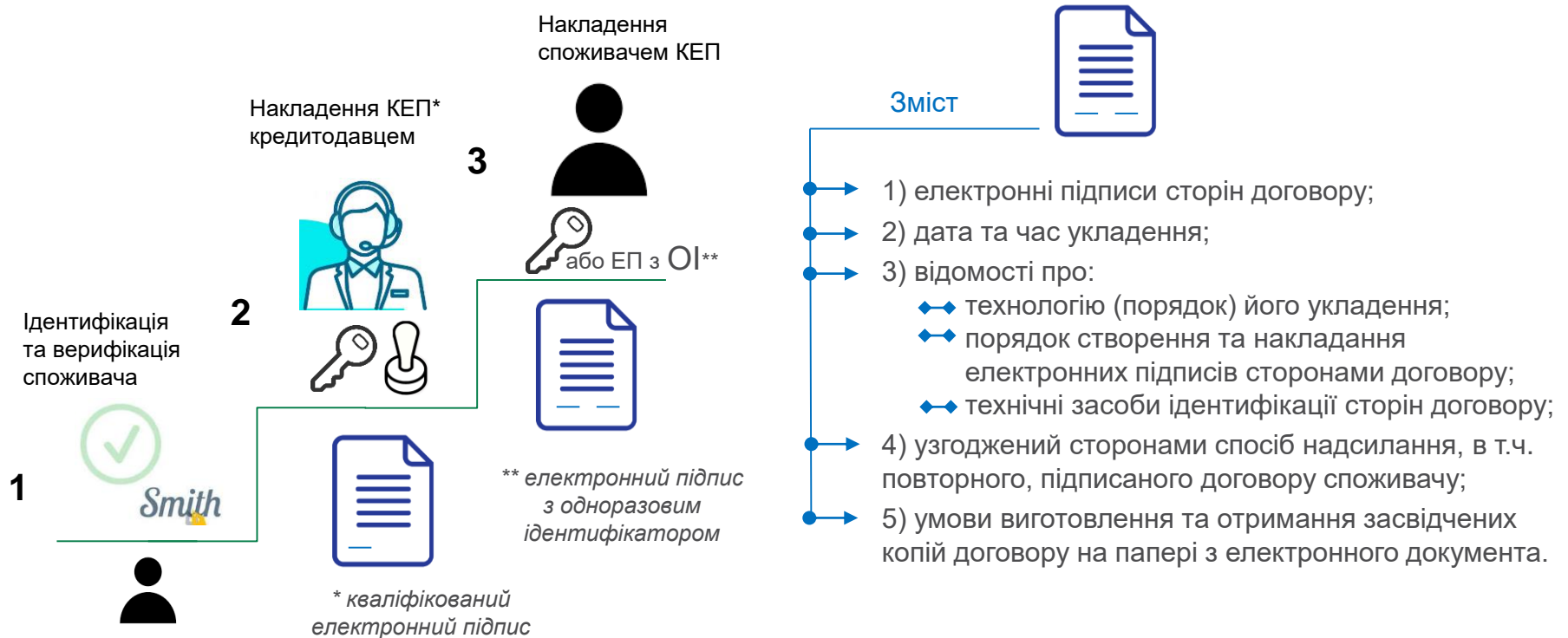
Примірник договору

- ✓ не допускається копія (паперова або електронна, засвідчена або незасвідчена) замість оригіналу

Адаптивна електронна версія

- ✓ в форматі, який відображається на екранах різних технічних засобів телекомунікацій зі збереженням цілісності та читабельності

Вимоги до договорів у вигляді електронного документа

ДО УВАГИ!

Не є електронним підписом споживача

- отримання на @-пошту споживача договору, його шаблону або іншого аналогічного документа;
- надсилання з @-пошти споживача договору, його заповненого шаблону або іншого аналогічного документа про згоду щодо отримання кредиту без застосування ОІ для такої згоди;
- перехід споживача за посиланням, яким здійснюється залучення до укладення договору;
- обмін між споживачем і кредитодавцем повідомленнями, що за своїм змістом не є договором;
- запит споживачем шаблону або проєкту договору та ознайомлення з ним;
- натискання елемента інтерфейсу, назва якого закликає оформити, укласти, замовити, отримати кредит, завантажити договір (його шаблон) без застосування споживачем ОІ для такої дії.

Вимоги до змісту договору

Елементи та термінологія

- дата укладення
- поняття – в термінах законодавчої термінології
- назви видів грошових зобов'язань із роз'ясненням їх економічної сутності та бази розрахунку
- опис послуги, що надається споживачу

див. слайд 7

Інформація

- про відсутність або наявність у споживача права відмовитись або розірвати договір чи припинити за його вимогою зобов'язання за договором, а також умови і порядок реалізації такого права споживачем, включно зі строком, протягом якого споживач має право використати таке право відмови*
- про відсутність або наявність у споживача права продовжувати строк кредитування на підставі письмового звернення до кредитодавця з використанням ОІ під час реалізації такого права
- що ініціювання споживачем продовження (лонгації, пролонгації) строку кредитування/строку договору відбувається без змін або зі зміною умов попередньо укладеного договору в бік погіршення для споживача, разом із зазначенням переліку та цифрового значення умов, що підлягають зміні (якщо таке продовження передбачено)

Вимоги до змісту договору

Порядки, переліки

- зазначення предмета застави*, відомостей про проведення/непроведення його оцінки (ким, з якою періодичністю та хто сплачує її проведення)
- перелік, опис економічної сутності, строк дії супровідних послуг кредитодавця та послуг третіх осіб, які споживач придбаває в межах договору, та порядок скористання ними (якщо такі послуги передбачені відповідним видом договору)
- порядок відмови споживача від супровідних послуг кредитодавця та послуг третіх осіб (якщо передбачено умовами публічної пропозиції)
- порядок інформування споживача про зміни* в умовах послуги та каналу інформування
- порядок звернення споживача з питань виконання сторонами умов договору до кредитодавця

** якщо виконання зобов'язання за відповідним договором забезпечується заставою та не укладається окремий договір застави*

Відповідальність, наслідки

- зазначення, що сторона договору, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за це порушення, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або форс-мажорних обставин (обставини непереборної сили)
- зазначення наслідків невиконання або неналежного виконання кредитодавцем обов'язків за договором

Вимоги до змісту договору. Опис послуги

Вимоги до договорів, які передбачають безготівкове перерахування коштів на банківський рахунок споживача

Повний номер електронного платіжного засобу споживача – сторони договору

Повний номер банківського рахунку, до якого емітовано платіжний засіб споживача – сторони договору

Інформацію про те, що в договорі з обслуговуючим споживача банком передбачено договірне списання коштів з банківського рахунку споживача на користь кредитодавця (якщо таке списання передбачено у договорі банку зі споживачем)

Договори не повинні містити

поняття, визначені законодавством України про регулювання діяльності з надання фінансових послуг, у власній інтерпретації назв/термінів

назви понять, які вводять або можуть ввести споживача в оману через перетинання або збіг їх економічної сутності з іншими термінами, що їх визначено чинним законодавчим актом, що регулює відповідний ринок фінансових послуг

процентні ставки за кредитом із числа всіх можливих відповідно до публічної пропозиції кредитодавця, які не застосовуються до умов договору, що укладається

положення, які:

- забороняють або обмежують право споживача на повне або часткове дострокове повернення суми кредиту;
- обмежують право споживача подати скаргу, позов до суду або застосувати іншу аналогічну за змістом процедуру щодо виконання договору кредитодавцем або вимагають реалізовувати таке право виключно через посередництво або арбітраж, які не мають компетенції розглядати позови споживачів фінансових послуг

Договори не повинні містити положень про:

одностороння зміна умов договору без фактичного надсилання повідомлення споживачу погодженим каналом комунікації

право кредитодавця встановлювати плату, включаючи будь-яку компенсацію, за повне або часткове дострокове повернення кредиту

зобов'язання споживача повідомити кредитодавця про намір розірвати договір або достроково виконати зобов'язання за договором у строк, що не є розумним, або необґрунтовано завчасно

право кредитодавця вимагати від споживача сплати послуг кредитодавця або третіх осіб, строк надання яких за договором ще не настав, якщо інше не визначено законами України

визнання дати отримання/ видачі або часткового повернення суми кредиту фактом ініціації споживачем продовження (лонгації, пролонгації) строку кредитування/ строку договору

право кредитодавця в односторонньому порядку продовжувати строк кредитування, встановленого договором, або строк повернення кредиту після настання визначених договором обставин

зобов'язання споживача сплатити проценти, комісії за користування кредитом або будь-які інші платежі щодо його обслуговування за увесь строк кредитування безвідносно фактичному достроковому повному або частковому поверненню кредиту

Забезпечення здійснення державної регуляторної політики

Громадське обговорення оприлюдненого проєкту

Пропозиції до проєкту направляти до 16 липня 2021 року
на адресу електронної пошти

Consumer.Protection@bank.gov.ua

за формою:

№ з/п	Положення (норма) нормативно-правового акта (редакція НБУ)	Положення (норма) нормативно-правового акта із запропонованими змінами (редакція установи)	Обґрунтування установи
1			
2			

За результатами опрацювання пропозицій
передбачаються обговорення
з учасниками ринку

Затвердження Положення,
офіційне опублікування
та набрання чинності